

DEDE KORKUT

Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi
Cilt 6, Sayı 14 (Aralık 2017), s. 107-129
DOI: 10.25068/dedekorkut142
ISSN: 2147 - 5490, Samsun- Türkiye

Özgün Makale/ Original Article

Çeliş Tarihi: 21. 10. 2017
Kabul Tarihi: 08. 12. 2017

Türkçe Öğreticilerinin Yazma Alışkanlığına İlişkin Görüşleri*

Opinions of Turkish Teachers on Writing Habits

Kadir KAPLAN**

Ertuğrul ERCAN***

Mustafa YİĞİT****

Öz

Dört temel dil becerisinin içerisinde yer alan yazma becerisi, okuma becerisi ile birlikte okullarda planlı ve programlı bir şekilde öğrenilir. Yazma becerisi diğer dil becerilerine nazaran en son kazanılan beceridir. Yazı yazmanın belirli kurallara dayalı olması, esnekliğinin konuşmaya göre daha az olması, duygu ve düşünce aktarımının yüz yüze iletişimden daha zor olması nedeniyle de diğer dil becerilerine göre daha fazla bilgi birikimi gerektirir. Yazma becerisinde bilgi birikimin yanı sıra eğitimin ilk kademesinden başlayarak öğrencilere yazma alışkanlığı kazandırmak da önemlidir. Yazma eğitiminde, yazı türleri bilgisi ve yazı yazma alışkanlığı ile birlikte, yazı yazmaya yönelik olumlu tutum kazandırmak da gerekir. Yazma eğitiminde Türkçe öğretmenlerinin yazı yazmaya yönelik tutumları, alışkanlıkları becerileri öğrencilerin yazma alışkanlığı ve becerilerini etkileyecektir. Bu çalışmada amaç, yazma eğitiminin önemli ayaklarından olan Türkçe öğretmenlerinin yazma eğitimi ve alışkanlığı konusundaki görüşlerini almaktır. Araştırma betimsel görüşme tekniğiyle yapılmıştır. Çalışma elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin yazma konusunda sorun yaşadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Türkçe öğretimi, yazma becerisi, yazma alışkanlığı, öğretmen görüşleri.

Abstract

The writing skills of the four basic language skills, along with reading skills, are learned in schools in a planned and programmed manner. Writing skill is the last skill achieved compared to other language skills. The fact that writing is based on certain rules, the flexibility is less than the talk, the transfer of feelings and thoughts is more difficult than face-to-face communication, it requires more knowledge than other language skills. In addition to the knowledge of writing skills, it is also important to give students the habit of writing, starting from the first stage of education. In writing education, it is also necessary to acquire a positive attitude towards writing, together with the knowledge of writing types and writing habits. The attitudes of Turkish teachers towards writing in their writing education, the habits of

* Bu çalışma 11 Mayıs 2017'de IV. International Eurasian Educational Research Congress'de bildiri olarak sunulmuştur.

** Doktora öğrencisi, Uşak Üniversitesi, Uşak-Türkiye. El-mek: 164009022@usak.edu.tr

*** MEB, Öğretmen. El-mek: ertugrulercan07@gmail.com

**** Sakarya Eğitim Kurumları, Öğretmen. El-mek: daruledeb@gmail.com

their skills will affect the writing habits and skills of the students. The aim of this study is to get the opinions of the Turkish teachers about writing education and habits which constitute curial parts of the writing education. The research was done by descriptive interview technique. According to the findings of the study, it was determined that teachers had problems about writing.

Key Words: Turkish teaching, writing skills, writing habits, teacher analyses and opinions.

Giriş

Yazma, bireylerin konuşma ve düşüncelerini yazılı olarak anlatmalarınıdır (Özdemir, 1987: 77) Yazma, bireylerin iletişim kurmaya yönelik gereksinimlerini karşılaması yanında öğrenmelerine de yardım eder. Öğrencilerin yazma becerileri geliştikçe, onların yazılı anlatım konusunda edindikleri bilgileri uygulamaları ve öğrendiklerinin ötesine geçmeleri sağlanır. Ayrıca öğrenciler, yazma becerilerini geliştirdikçe düşünme becerilerini kontrol eder, zihinlerini sürekli kullanır ve öğrenme sürecini daha etkili duruma getirirler (Raimes, 1983; Aktaran: Belit, Yaşar, 71). Bir dile olan yatkınlık ve hâkimiyetin en büyük göstergelerinden biri olan yazma bu kıymetini aynı zamanda en uzun süreçte gelişen beceri olmasına da borçludur. Yazma, bilginin elde edilmesi ve bilginin ifade edilmesi ile ilgili süreçlerden oluşan bir beceridir (Carter vd., 2002: 246). Yazılı anlatım, bireyin kendini doğru ve amacına uygun olarak ifade etmesinde ve iletişim kurmasında en etkili araçlardan biridir (MEB: 2006). Çünkü yazma becerisi, bireyin zihninde yapılandığı bilgileri inceleme, gözden geçirme, sorgulama, ilişkilendirme, kontrol etme gibi işlemlerle yeniden düzenlemelerine imkân sağlamaktadır. Bireyin zihninde yapılandırıldığı öğrencilerin düşüncelerini genişletme, bilgilerini düzenleme, dili kullanma, bilgi birikimlerini zenginleştirme ve zihinsel sözlüklerini geliştirmelerine de yardım etmektedir. Aynı zamanda yazma becerisi öğrencilere düşüncelerini aktarma, uygulama ve somutlaştırmaya izin verdiğinden öğrencilerin zihinsel gelişimleri açısından önem taşımaktadır (Güneş, 2007:159-161). Yazma eyleminde konuşmada olduğu gibi tekrar etme imkânı bulunmamaktadır. Bir yazı tamamlandıktan ve kullanımına sunulduktan sonra geri dönüp düzeltme imkânı da yoktur (Yıldız, Okur, Arı ve Yılmaz 2008: 203).

Yazma becerisinin eğitim sürecinde bulunan öğrencilerin kognitif becerilerine yaptığı olumlu katkılar da göz önüne alındığında yazma becerisinin eğitim sistemleri içerisindeki yeri daha da artmaktadır. Yazma faaliyetinin bu denli önemi ortadayken bu temel becerinin öğrencilere kazandırılması yolunda öğretmenlere önemli vazifeler düşmektedir. Öğretmen, farklı yöntem ve uygun etkinliklerle yazmayı öğrenciler açısından zevkli hâle getirmelidir. Öğretmen, öğrencilerin yazma alışkanlığı kazanmalarına yardımcı olmalı, öğrencilerin hangi türlerde yazmaya yetenekli olduğunu belirleyerek onları başarılı olduğu türlerde yazmaya yönlendirmelidir. (MEB: 2006) İşte bu noktada yapılan çalışma yazma alışkanlığının kazandırılmasında yaşanan zorluklara Türkçe öğretmenlerinin gözüyle ışık tutmak ve bu zorlukların aşılması için yapılabilecekler hakkında çeşitli önerilerden oluşmaktadır. Daha genel bir bakış açısıyla konuyu daha iyi anlayabilmek için öğretmenler çalışma yıllarına göre 3 başlık altında değerlendirmeye tabi tutulmuş ve öğretmenlere yazma ile alakalı 6 adet açık uçlu soru yöneltilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Türkçe öğretmenlerinin yazma alışkanlığı kazanım süreçlerinden yola çıkarak temel eğitim çağında öğrenim gören öğrencilere yazma alışkanlığı kazandırmada öğretmenlerin somut yaşantılarından faydalanarak örnek

kazanımlar ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla mesleğinde 0-9, 10-19 ve 20-20+ yılları arasında çalışan Türkçe öğretmenlerine sorular yöneltilmiştir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırma desenine bağlı olarak nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formundaki soruların belirlenmesinde öncelikle Türkçe öğretmenlerinin görüşü alınmış buna göre altı adet açık uçlu soru hazırlanmıştır. Ayrıca öğretmenler hakkında genel bilgi almak için (meslekteki yılı, mezuniyet durumu ve yeri, cinsiyet, aylık okuduğu kitap sayfa sayısı, süreli yayınları takip edip etmediği gibi) görüşme formunun ilk kısmı "Genel Sorular" kısmı olarak düzenlenmiştir. Türkçe öğretmenlerinin görüşlerinin de alınmasıyla görüşme formu iki farklı uzmanın görüşü alınarak son halini almıştır. Bu formdaki sorular meslekte 10 yılını doldurmayan beş, 10 ile 19 yılları arasında çalışan beş ve meslekte 20 yılını doldurmuş beş öğretmene sorularak veriler toplanmıştır. Görüşme formu öğretmenlerle yüz yüze görüşülerek ya da çevrimiçi (online) olarak doldurtulmuştur.

Sayıtlar

1. Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının görüşme formundaki soruları yanıtlarken gerçek beceri, duygu ve düşüncelerini içtenlikle yansıttıkları varsayılmaktadır.

2. Araştırmada kullanılacak görüşme formunun istenilen verileri yeterince ortaya koyduğu varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

1. Araştırma 2016-2017 eğitim öğretim yılında halen aktif olarak Türkçe Öğretmenliğine devam etmekte olan 15 öğretmenden toplanan verilerle sınırlıdır.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu meslekte 10 yılını doldurmayan beş, 10 ile 19 yılları arasında çalışan beş ve meslekte 20 yılını doldurmuş beş öğretmen olmak üzere 15 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışma grubuna katılan öğretmenler kendi grubu içinde Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5 şeklinde kodlanmıştır. Çalışma grubu seçilirken ulaşılabilirlik ilkesi göz önünde bulundurulmuştur. Görüşme formları öğretmenlerle yüz yüze görüşülerek ya da elektronik posta yoluyla öğretmenlere ulaştırılarak cevapları alınmıştır.

Araştırmanın Veri Toplama Aracı ve Verilerin Analizi

Yazma eğitiminde Türkçe öğretmenlerinin yazı yazmaya yönelik tutumları, alışkanlıkları, becerileri hakkında bilgi edinmeyi hedefleyen yapılandırılmış bir görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formu 6 sorudan oluşmaktadır.

Bu çalışmada amaç, yazma eğitiminin önemli ayaklarından olan Türkçe öğretmenlerinin yazma eğitimi ve alışkanlığı konusundaki görüşlerini almaktır.

Araştırma sürecinde elde edilen verilerin analizinde, nitel veri analizi yöntemlerinden olan betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür. Bu analiz türünde görüşme yapılan bireylerden ve dokümanlardan doğrudan alıntı yapılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Betimsel analiz için veriler, bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Daha sonra

ham veri metinleri, yapılandırılmış görüşme formlarında yer alan sorular doğrultusunda gruplandırılmıştır. Gruplandırılmış bu metinler üzerinde betimsel analiz gerçekleştirilmiştir.

Görüşme sırasında Türkçe öğretmenlerine okuma alışkanlığı, yazma alışkanlığı, yazma eylemi sırasında yaşanan zorluklar, yazma alışkanlığı kazanma sürecinde yapılması gerekenler ve okulların yazma alışkanlığı kazandırmadaki rolü hakkında bilgi verecek sorular hazırlanmıştır. Sırasıyla bu soruların seçilmesinin nedeni ise şu şekildedir:

İlk olarak Türkçe öğretmenlerine yazma alışkanlığının önündeki engelleri tespit etme amacına yönelik bir soru sorulmuştur. Bu sorunun sorulmasının nedeni yazma becerisinin diğer becerilere oranla en son kazanılan beceri olmasıdır (Demirel ve Şahinel, 2006:11) En zor ve son kazanılan bu becerinin önündeki engelleri öğrenmenin yazma becerisini geliştirmeye katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

İkinci olarak Türkçe öğretmenlerine okuma alışkanlığını tespit etme amacına yönelik bir soru sorulmuştur. Bu sorunun sorulmasının nedeni literatür araştırmasında yazma alışkanlığı ve okuma alışkanlığı arasındaki ilişkiye sıklıkla vurgu yapıldığının görülmesidir (Bağcı, 2007, Tok, Rachim, Kuş, 2014, Tağa ve Ünlü, 2013, Baş ve Şahin 2012, Eroğlu, 2013).

Üçüncü olarak öğretim programının uygulayıcısı durumundaki öğretmenlerin yazma eğitiminde karşılaştığı sorunları tespit etmek amacıyla bir soru sorulmuştur. Bu sorunun sorulmasının yazma eğitime yönelik öğretmenlerin tutum ve ilgileri ile yazma arasındaki bağın bulunmasıdır (Güney, 2016).

Dördüncü olarak yazma becerisi kazanılmasının güçlüğü yanında becerisinde sürekliliği sağlanması da oldukça önemli olduğu düşünüldüğünden yazma alışkanlığı oluşumunda motive edici unsurları belirlemek amacıyla bir soru sorulmuştur. Bu sebeple Türkçe öğretmenliği vasfını kazanmış bireylerin yazma motivasyon kaynaklarını öğrenmek yazma becerisinin alışkanlık haline gelmesinde öğrencilere ışık tutacağı düşünülmektedir.

Beşinci olarak Türkçe öğretmeni vasfını kazanmış kişilerin bu kazanımı elde etmelerinde okulun rolünün hangi konumda olduğu tespit edilmesi amacıyla bir soru sorulmuştur. Okulların yazma alışkanlığı kazanımındaki rolünü tespit etmek, ileriki dönemlerde okulların bu alışkanlığın kazandırılmasında daha etkin bir şekilde yer almasını sağlamada önemli olacağı düşünülmektedir.

Son olarak Türkçe öğretmenlerinin yazma eğitime ve alışkanlıklarına dair eklemek istedikleri görüşlerinin olup olmadığı sorulmuştur. Bu soru sorularak sınırları çizilmiş bir görüşme formu yerine görüşlerin özgür bir şekilde ifade edilmesi, çalışmanın verilerinin zenginleştirilmesi amaçlanmıştır.

Sorular yukarıda belirtildiği şekilde Türkçe öğretmenlerine doğrudan sorulmamıştır. Sorular hazırlanırken cevabını aradığımız soruların doğrudan sorulmamasının nedeni ezber cevapları engelleyerek öğretmenlerin kendi yaşam deneyimlerinden yola çıkarak cevap vermelerini sağlamaktır. Bununla birlikte Türkçe öğretmenlerinin resmî yanıtlar vermesini engelleyerek kendileriyle bağ kurabileceği sorular sorulmasının doğru yanıtları almak adına daha önemli olduğu düşünülmüştür. Tüm sorular iki alan uzmanına danışılarak hazırlanmıştır. Sorular hazırlanırken yazma alışkanlığı kazanmış bireylerin bu alışkanlığın temelindeki kaynakları çözümlenmeye yönelik kişisel ve çevresel faktörleri göz önüne alan sorular sorulmuştur.

Bulgular ve Yorumlar

Mesleğinde 0-9 yıldır görev yapan Türkçe öğretmenlerinin sorulara verdikleri yanıtların analizi sonucunda elde edilen bulgular aşağıda başlıklar halinde ele alınmıştır.

Tablo 1. Türkçe Öğretmenlerinin(0-9 Yıldır Görev Yapan) Yazamama Sebepleri Üzerine Bulgular ve Yorumlar

Öğretmen	Öğretmenlerin Yazamama Sebepleri
Ö1	Bitişik eğik yazı kullanılması, anlayarak okumanın çok az olması, düzenli okuma olmaması, konuşma etkinliklerinin amacına ulaşmaması
Ö2	Yazılı anlatımı gerçekleştirebilmek için gerekli becerilerle sahip olamadığı için
Ö3	Okuyamayan insanların yazmasının mümkün olmadığını düşünüyorum.
Ö4	Kitap okuyamadığımız için, yazma pratikleri yapılmadığı için, artık bütün işlerimizi elektronik yollardan hallettiğimiz için, kısa cümleler yazarak kendimizi ifade etmek yerine yöntemini bilmediğimiz metotlarla anlatmaya çalışıp hevesimiz kırıldığı için, yazmak için gerekli ortamı oluşturamadığımız için. Düşünmeyi bilmediğimiz, çabuk yazma çok yazma hevesimiz olduğu için. Muhteviyat ve derinliğe önem verilmediği için.
Ö5	Okumadığımız için yazamıyoruz.

Toplum olarak yazamayışımızın sebeplerine dair öğretmenlerimizin tamamı temelde yazmayla ilgili becerilerimizde eksiklik olduğunu düşünmektedir. Ö1, yazmanın beceri haline dönüşmemesini düzenli okumadaki eksikliğe bağlamıştır. Ö2, gerekli becerilerimizin eksik olduğunu ifade ederek yazmanın birtakım ön beceriler kazanıldıktan sonra gerçekleşeceğini vurgulamaktadır. Ö3 de tıpkı Ö1'de olduğu gibi yazamayışımızın nedeni olarak okumaya bağlamıştır. Ö4, okumadaki eksikliğin yazma becerisini de etkileyeceğini ifade etmiş; aynı zamanda uygulama eksikliğini ve yanlış yöntem kullanımını, teknolojinin olumsuz etkilerini, olumsuz motivasyonun zararını da yazamayışımızın sebepleri arasında göstermiştir. Ö5, yazamama nedenini okumama olarak görmektedir.

Öğretmenlerin birinci soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğretmenler, yazamamanın temel sebebi olarak okuma becerisini alışkanlık haline getirememeyi görmektedir. Okuma becerisindeki yetersizlik yazma becerisini de etkilemektedir. Okuma alışkanlığı ve yazma alışkanlığı geliştirme arasında bağ vardır. Yapılan çalışmalar da Göçer (2013), Tok vd. (2014) bunu doğrulamaktadır. Bunun yanında teknolojik gelişmeler, uygulamadaki yetersizlikler, yaratıcı yazma tekniklerinden yoksunluk, yazmaya karşı istek uyandıramama da yazamayışımızın sebepleri arasındadır.

Tablo 2. Türkçe Öğretmenlerinin(0-9 Yıldır Görev Yapan) Okuma Alışkanlığının Yazmaya Etkisi Üzerine Bulgular ve Yorumlar

Öğretmen Öğretmenlerin Okuma Alışkanlığının Yazmaya Etkisi Üzerine Görüşleri

- Ö1 Evet, etkiledi. Daha fazla kelime daha fazla düşünce oluşturur.
- Ö2 “ Bir kitap okudum hayatım değişti” diye çok anlamlı bir ifade vardır. Özellikle çok kitap okuyan insanlar bilirler ki okudukça yaşamları anlam kazanır. Yaşamı daha iyi algılar, karşılaştıkları sorunu daha kolay çözebilmektedirler. Bu sebepten okuma alışkanlığınız yazma alışkanlığınızı olumlu yönde etkilemiştir.
- Ö3 İki kavramı ayrı olarak düşünmek mümkün değil, okuyabildiklerimizle yaşadıklarımızın sentezidir yazmak.
- Ö4 Etkiledi. Yazmak için bol kitap okumak gerekir. Ben böyle düşünüyorum. Var olan yazma yeteneği mutlaka çok kitap okuyarak gelişir. Düşünce dağarcığını, kelime hazinesini geliştirdiği için yazıda farklı kelimeler kullanmaya yabancı kelimeleri yerinde kullanmaya yardımcı olur.
- Ö5 Okuyan insanın kelime hazinesi artar. Okudukça yazıya olan merakı artar. Böylece yazmak için içinde bir heves oluşabilir.

Yazma alışkanlığının okuma alışkanlığı ile ilişkisi göz önüne alınarak öğrenilmek istenen okuma alışkanlığına paralel olarak beş öğretmen tamamı yazma serüveninin başlangıcını okuma alışkanlığı ile ilgili olduğunu gösteren cevaplar vermiştir. Ö1, Okuma becerisi sayesinde fertlerin kelime dağarcığının zenginleşerek düşünce üretmelerine katkı sağlayacağını ifade eder. Ö2, Okuma becerisi aracılığıyla fertlerin yaşamı daha iyi anlayacağını, bu durumun karşılaştıkları zorlukları yenmede önemli rol oynayacağını belirterek her iki beceri arasında bağ olduğunu ortaya koyar. Ö3, her iki becerinin birbirinden ayrılamayacağını yazmayı “Okuyabildiklerimizle yaşadıklarımızın sentezidir.” şeklinde tanımlayarak gösterir. Ö4 ve Ö5 de Ö1 gibi kelime dağarcığındaki artışın yazmayı kolaylaştıracağını dile getirmiştir. Kelime dağarcığındaki artış fertleri yazmaya karşı isteklendirecektir. Öğretmenlerin cevaplarına baktığımızda okuma alışkanlığı; net bir şekilde yazma alışkanlığını, yazmanın beceriye dönüşmesini etkilemektedir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Yazma Eylemi Sırasında Yaşadıkları Zorluklar Üzerine Bulgular ve Yorumlar

Öğretmen Öğretmenin Yazma Eylemi Sırasında Yaşadığı Zorluklar

- Ö1 Bitişik eğik el yazısının okunmaması, cümle başındaki harflerin küçük yazılması, noktalı harflerin noktalarının unutulması, çocukların yazılarının daha çok karalama gibi olması. Öğrenciler, kitap okumadığı için yazıları çok kısa. Fazla kelime bilmedikleri için sürekli aynı kelimeleri kullanıyorlar. Yazım ve noktalama kurallarına dikkat etmiyorlar.

- Ö2 Yazılı anlatımı gerçekleştirebilmek için gerekli becerilerle sahip olamadığı için, kelime hazinelerinin yetersiz olması, öğrencilerin yazılı anlatıma karşı ön yargılarının olması
- Ö3 Konu bütünlüğü sağlamak, konu geçişlerinde uygun kelimeleri ve cümleleri bulmak.
- Ö4 Yazı türlerinin bilinmesi, cümlelerin genelde basit kurulması, yazı planının uygulanmaması, yazmanın sadece iletişim aracı olmadığı bilincine varılması, düşünce yazılarında ve soyut kavramlarda zorluk çekilmesi. Sınav sistemlerinin test olması sebebiyle öğrencilerin yazmayı gereksiz olarak görmeleri.
- Ö5 Genellikle çocuklar yazmak istemiyor. Duygu ve düşüncelerini yazıdan çok konuşarak ifade etmeyi tercih ediyorlar.

Öğretmenlerin yazma eylemi sırasında yaşadıkları zorluklar incelendiğinde Ö1, daha çok yazmanın şekil ve kural boyutunda sıkıntılar yaşadığını ifade etmektedir. Ö2, yazmadaki zorluk olarak temel bilgi, beceri ve donanımların eksikliğini görmüş; bu eksikliklerin fertlerde yazmaya karşı olumsuz ön yargılar geliştirdiğini belirterek önemli bir noktaya dikkat çekmiştir. Ö3, konu bütünlüğü, geçişleri, kelime ve cümle tercihleri noktasında zorluk yaşadığını belirtmiştir. Ö4, yazmadaki zorlukları tür bilgisindeki eksikliğe, düşünce yazısı yazamamaya, yanlış kelime ve cümle tercihine, planlamaya ve sınav sisteminin test olmasına bağlamıştır. Ö5, yazmadaki zorlukları çocukların yazma yerine konuşmayı tercih etmesine bağlamaktadır.

Öğretmenlerin yazma eylemi sırasında yaşadıkları zorluklara verdikleri cevaplar incelendiğinde zorlukların bilişsel ve duyuşsal olmak üzere iki boyutta olduğu görülmektedir. Bilişsel boyutta planlama, tür bilgisindeki eksiklik, şekil bozuklukları, kelime ve cümle oluşturmada ki hatalar dikkat çekerken duyuşsal boyutta ise sınav sisteminin ve olumsuz ön yargının bir yansıması olarak yazmaya karşı isteksizliktir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Yazma Alışkanlığı Kazanma Süreci ile İlgili Görüşleri Üzerine Bulgular ve Yorumlar

Öğretmen Yazma Alışkanlığı Kazanma Sürecinde Yapılması Gerekenler

- Ö1 Bitişik eğik yazı öncelikle kaldırılmalı. Öğrencilere düzenli kitap okuma alışkanlığı kazandırılmalı. Bununla beraber düzenli yazma çalışmalar yapılmalı. Öğrencilere düzenli konuşma etkinliği yapılmalı ki düzgür konuşma, düzgün yazıya dönüşebilsin. Yazma çalışmalarında bol bol çalışma kâğıdı verilebilir. Özellikle yazım ve noktalama kurallarıyla ilgili Kompozisyon çalışmalarında öğrenciye konuyu yazılı ya da sözlü olarak söylemek yerine diğer duyuları da harekete geçirmek adına üç boyutlu nesnelere kullanılabilir.
- Ö2 Çocuklara okuma alışkanlığı kazandırılmalı, Çocuklar, yazma sürecinde cesaretlendirilmeli
- Ö3 Yazma alışkanlığı kazandırırken yaş grupları çok önemli. Çocuklara bu alışkanlığı kazandırmak istiyorsak ailenin bunun merkezinde olması

çocuğa git oku demek yerine gel birlikte okuyalım denmeli, okuduklarını anlatması sağlanmalı. Okulda ise okuma değerlendirme defterlerinde destek alınarak çocuğun okudukları takip edilmeli ve belli sayının üzerinde okumalarda çocukları okuma belgeleriyle ödüllendirilmeli.

- Ö4 Bol bol kitap okunması, sabırla yazılması gerekir. Basit cümlelerle başlanmalı. Disiplinli bir şekilde sürekli yazılmalı, ilk yazılan yazı ile sonrakiler sürekli karşılaştırılarak hevesimizin gelmesi sağlanmalı.
- Ö5 İnsanların ilgilerini çekecek konuda yazı çalışması yapmaları istenebilir. Er azından haftada bir ilginç bir konuda yazı çalışması istenirse yazma alışkanlığı gelişebilir.

Öğretmenlerin yazma alışkanlığı kazanma süreci ile ilgili görüşleri incelendiğinde tüm öğretmenlerin yazma alışkanlığı kazanılması doğrultusunda öncelikli olarak gördüğü durum okuma alışkanlığının kazanılmış olmasıdır. Öğretmenler, okuma alışkanlığı kazanmayı yazma becerisini kazanmada ilk adım olarak görmektedir. Ö1 kodlu öğretmen, düzenli konuşma etkinlikleri ve düzenli kitap okuma alışkanlığıyla yazma alışkanlığı kazanılabileceğini belirtir. Yapılacak yazma etkinlikleri ile yazım ve noktalama işaretlerinin kullanımının beceri haline dönüşeceğini ifade eder. Bitişik eğik el yazısını yazma becerisi önünde bir engel olarak görmektedir. Ö1, yazma becerisinin şekil boyutunu da önemsemektedir. Yazma çalışmalarına yönelik üç boyutlu nesnelere kullanılmalarını tavsiye ederek uyarın sayısının artırılmasının yazma becerisine katkı sağlayacağını düşünmektedir. Ö2, okuma alışkanlığının yazma becerisini etkileyeceğini ifade eder. Yazma becerisi için oldukça önemli etken olan yazma isteğini ortaya koymuş ve fertlerin yazma konusunda güdülemek gerektiğini belirtmiştir. Ö3, okuma alışkanlığı kazandırıldığında yazma becerisinin de gelişeceğini söylerken aynı zamanda okuma alışkanlığı kazandırmanın yollarını da ortaya koyar: Okuma konusunda aile çocuğa model olmalı, aile içinde okumaya dair paylaşımlarda bulunulmalı, okulda ise okuma defteri aracılığıyla okunan kitaplar takip edilmeli, belli sayıda kitap okuyanlar ödüllendirilmelidir. Ö4, yazma becerisinin bol okuma ile gerçekleşeceğini belirtir. Basit cümlelerle yazmaya başlanması, sabırla ve disiplinli bir şekilde yazmaya devam edilmesi, süreç değerlendirmesi yapılarak yazmaya teşvik edilmesi gerektiğini ifade eder. Ö5, yazma alışkanlığı kazandırmada konu seçiminin önemini vurgulamıştır. Konu seçiminde özgür bırakılan fertlerin yazma alışkanlığı kazanacağını düşünmektedir. Yaratıcı yazmada konu seçiminin etkisini ortaya koyan pek çok çalışma bulunmaktadır: Temizkan (2011), Maden ve Durukan (2010)...

Tablo 5. Öğretmenlerin Yazma Alışkanlığı Kazanmalarında Okulun Etkisine Dair Görüşleri Üzerine Bulgular ve Yorumlar

Öğretmen	Yazma Alışkanlığı Kazanmada Okulun Etkisi
Ö1	Toplumumuz okumayan ve dolayısıyla yazamayan bir toplum olduğu için okullara çok fazla görev düşmektedir. Buradaki asıl mesele yazma, okuma etkinliklerinin sadece Türkçe öğretmenlerine yüklenmesi. Bir Matematik öğretmeni de Matematikle ilgili bir kitap önerebilir hatta Matematik konulu bir yazı yazdırabilir.
Ö2	En önemli faktördür.

- Ö3 Aileden sonra okul çok önemli, bu konuda her öğretmenin farklı sorumluluk oranları vardır ama sorumluluğun geneli Türkçe öğretmenlerine düşmektedir, aile ile koordinasyon halinde bir çalışma yapıldığında okuma oranının ciddi şekilde arttığını gözlemledim. Ama sadece öğretmen ya da sadece aile okuma alışkanlığı kazandırma konusunda yetersiz kalıyor.
- Ö4 Öğretmenlerin öğrenciyi sözlü olarak güdülemesi, yazmaya düzenli zaman ayırması, geri bildirim vermesi, kitap okumasını sağlaması, kavram ağı, zihin haritası gibi eğlenceli metotlar kullanarak yazmayı sevdirmesi açısından okulun ve öğretmenlerin rolü büyüktür. Tabii öğretmenlerin bu yaptıkları evde aile tarafından desteklendiği sürece faydalı olacaktır. Öğretmen süreç odaklı olmalı; süreci değerlendirmelidir.
- Ö5 Bu konuda tüm okul çalışanlarına önemli görev ve sorumluluk düşüyor. Yazma alışkanlığını sadece bir derse özgü olduğu düşüncesinden sıyrılıp her ders için yazmanın önemli bir mevzu olduğu tüm öğretmenlere kavratılarak işe başlanabilir.

Öğretmenlerin yazma becerisi kazanmada okulun rolüne dair görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin tamamı yazma becerisinde okulun rolünü kabul etmiştir. Ö1, okumayan ve yazamayan bir toplumun düzelebilmesi için okullara görev düştüğünü belirtir. Okuma ve yazma etkinliklerinde diğer branş öğretmenlerine de büyük rol düştüğünü ifade ederek okullardaki önemli bir eksikliğe değinir. Ö2, yazma becerisinde en önemli etkenin okul olduğunu söyler. Ö3, okulun rolünün aileden sonra en önemli rol olduğunu ifade eder. Diğer branş öğretmenlerinin sorumluluk almamasını eleştirir. Ailenin de okula yardımcı olması gerektiğini belirtir. Ö4, yazmanın beceriye dönüşmesi için gerekli olan kitap okuma, düzenli yazma, geri bildirim verme, süreç değerlendirme gibi unsurların düzenli olarak okulda ve öğretmen aracılığıyla gerçekleştirileceğini ifade eder. Okulda yapılanların ailede de desteklenmesini gerektiğini vurgular. Ö5 de Ö3 gibi okul içindeki tüm paydaşların yazma alışkanlığı kazandırmada rol üstlenmesi gerektiğini vurgular.

Tablo 6. Öğretmenlerin Yazma Eğitimi ve Alışkanlığı ile İlgili İlave Görüşleri Üzerine Bulgular ve Yorumlar

Öğretmen Yazma Eğitimi ve Alışkanlıkları ile İlgili İlave Görüşleri

- Ö1 -
- Ö2 -
- Ö3 Çocuklar yazmayı bir ödev olarak görüyor, bunu ödev olmaktan çıkarıp kendini gerçekleştirmenin en güzel yolu olduğunu hissettirmemiz gerekiyor. Hayalini zenginleştirebileceği, karmaşık düşüncelerin içerisinde sığınabileceği bir liman, düşüncelerini sadeleştirebilmek için bir dinlenme yeri olarak içselleştirmeleri gerekiyor.
- Ö4 Türkçe derslerinde yaratıcı yazma çalışmalarına ağırlık verilmelidir, yazma becerileri dersi her sınıfta mutlaka olmalıdır. Sınav sistemi öğrencilerin tüm

becerilerini ölçmeye yönelik olursa çocuklar yazmayı gereksiz olarak nitelemezler.

Ö5 -

Öğretmenlerin yazma eğitimi ve alışkanlığıyla ilgili ilave görüşleri sorulduğunda Ö1, Ö2 ve Ö5 görüş bildirmemeyi tercih etmiştir. Bu durum yazma alışkanlığının öğretmenlerde bile olmadığını bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Ö3, fertlerin yazmayı ödev olarak gördüğünü, yazmanın bir alışkanlık ve beceri halini alabilmesi için yazmanın içselleştirilmesi gerektiğini belirtir. Ö4, yazma becerileri seçmeli dersinin her sınıfta olmasını ister. Sınav sisteminin tüm becerileri ölçmesi gerektiğini belirtir. Yaratıcı yazma tekniklerinin kullanılmasını tavsiye eder.

Mesleğinde 10-19 yıldır görev yapan Türkçe öğretmenlerinin sorulara verdikleri yanıtların analizi sonucunda elde edilen bulgular aşağıda başlıklar halinde ele alınmıştır.

Tablo 7. 10-19 Yıl Arası Görev Yapan Öğretmenlerin Yazamama Sebepleri

Öğretmen Öğretmenlerin Yazamama Sebepleri

Ö1	İlk başta yazma işi yetenek gibi gözükse de yazma eğitimle etkili hale getirilebilir. Peki, neden yazamıyoruz gelirsek nedeni şu olabilir: İhtiyaç duymuyoruz, kendimizi sözel olarak ifade ediyoruz, yazma konusunda kendimize güvenmiyoruz.
Ö2	Çocukluktan beri yazma alışkanlığı kazanmadığımız için yazamıyoruz.
Ö3	Vakitsizlik, üşengeçlik ve kelime hazinemizin az olması nedeniyle yazamıyoruz.
Ö4	Yazma ilgimi çekmiyor. Anlatmayı değil okumayı ve dinlemeyi seviyorum.
Ö5	Hem ev işleri, hem okul işleri hem de çocuk olunca yazmaya da okumaya da çok fazla vaktimiz kalmıyor. Ayrıca okuma alışkanlığının öğrencilere küçük yaşta verilmemesi yazma isteğini de olumsuz yönde etkiliyor. Okumayan insan yazamıyor, yazmak da istemiyor.

Mesleğinde 10-19 yıl arası çalışan öğretmenler yazamamalarının temel sebebini alışkanlık haline getirememelerine bağlamaktadır. Ö1, öğretmenlerin yazmama eksikliğini eğitimle giderilebileceğini savunmaktadır. Ö1'e göre kendimize güvenmememiz, duygu ve düşüncelerimizi yazı yerine sözle ifade etmemiz yazmamanın bir diğer nedenidir. Ö2; yazamamamızın temel sebebini alışkanlık haline getirmemek, Ö3 vakit bulamayışımız, yazmaya erinmemiz ve alışkanlığımızın olmayışı olarak ifade etmektedir. Ö4, yazmamayı ilgi duymaya bağlamaktadır. Ö4 yazmaktan ziyade okumanın ve dinlemenin ilgisini daha çok çektiği için yazmadığını ifade etmektedir. Ö5, yazmaya ev ve okuldan dolayı vakit bulamadığını; bu yüzden yazmadığını ifade etmektedir. Ayrıca Ö5, yazmak için alışkanlığı ve okumanın önemli olduğunu vurgulamaktadır.

Bu bulgulardan hareketle yazmadaki temel sıkıntımız alışkanlıktır. Özellikle küçük yaşta yazmaya başlamanın ve devam ettirmenin önemi öğretmenlerin verdiği

cevaplardan ortaya çıkmaktadır. Okumanın da yazmayı desteklediğini okumadığımız için yazamadığımızı bulgularda görmekteyiz. Ayrıca yazmaya vakit ayırmamak da yazmamamızın sebeplerindedir.

Tablo 8. 10-19 Yıl Arası Görev Yapan Türkçe Öğretmenlerinin Okuma Alışkanlığının Yazmaya Etkisi Üzerindeki Görüşleri

Öğretmen Öğretmenlerin Okuma Alışkanlığının Yazmaya Etkisi Üzerine Görüşleri

- Ö1 Her okuduğum kitabı bitirdiğim de “Ben de yazmalıyım.” düşüncesi kafamda oluşuyor. Ama sadece fikir olarak kalıyor, fikirden öteye geçemiyor. Okuma alışkanlığı kazandığım halde yazma alışkanlığımı etkilemedi.
- Ö2 Yeterli miktarda okumadığımız için yazma alışkanlığımız da yok.
- Ö3 Evet, oldukça etkiledi.
- Ö4 Etkilemedi. Okumaya hep merak duymuşumdur ama yazma merakım hiç olmadı.
- Ö5 Okumanın yazmayla sıkı bir ilişkisi olduğunu düşünüyorum. Okuyan, farklı üslupları öğrenen kişinin okuduğundan etkilenecek yazma isteğinde artış olacağına inanıyorum.

“Okumanın yazma alışkanlığı üzerindeki etkisi var mıdır?” sorusuna verilen cevapları incelediğimizde öğretmenler; okumanın genel olarak yazmayı doğrudan etkilediğini, yazmasalar da yazma konusunda fikir verdiğini söylemişlerdir. Ö1 okuduğunda içsel olarak yazmaya güdülendiğini ancak yazma alışkanlığı olmadığı için yazmadığını dile getirmiştir. Ö2 ise yeterince okumadığımız için yazamadığımızı, Ö3 ise okuma alışkanlığının yazma alışkanlığını doğrudan olumlu şekilde etkilediğini belirtmiştir. Ö4 Yazma alışkanlığı olmadığı için okuma alışkanlığının yazma alışkanlığına herhangi bir etkisi olmadığını söylemiştir. Ö5 ise okuyarak farklı üslupları öğrenen kişinin yazma isteğinde artış olacağını belirtmiştir.

“Okumanın yazma alışkanlığı üzerindeki etkisi var mıdır?” sorusuna verilen cevaplardan hareketle okuma alışkanlığı ve yazma arasında olumlu yönde ilişkinin olduğunu söyleyebiliriz ancak Ö1 ve Ö4’ ün bu soruya verdiği cevaptan okuma alışkanlığının yazma alışkanlığı konusunda tek başına yeterli olmadığını görüyoruz. Bu durum bize dil becerilerin tek taraflı değil bütün halinde geliştirilmesi gerektiğini gösteriyor.

Tablo 9. 10-19 Yıl Arası görev Yapan Türkçe Öğretmenlerinin Yazma Eylemi Sırasında Yaşadığı Zorluklar

Öğretmen Öğretmenin Yazma Eylemi Sırasında Yaşadığı Zorluklar

- Ö1 Yazı yazmanın öğrenciler tarafından uygulanmasına yönelik yazma eğitimi almadım. Üniversitede aldığım eğitim kurama dayalıydı. Bu konuda uygulamalı eğitim alsaydım başaramama korkusu yaşamazdım.

- Ö2 El yazısı ile yazma eğitimi öğrencileri de bizleri de olumsuz etkiliyor. Kitap okuma alışkanlığı yeterince gelişmediği için öğrencilerde kelime hazinesi yazma konusunda yetersiz kalıyor.
- Ö3 El yazısıyla yazma zorluğu, öğrencilerin kelime hazinesinin yetersiz olması, hayal gücünün ve merak unsurunun olmaması.
- Ö4 Öğrencilerin okuma alışkanlığının olmaması. Yazmak için önce okumak gerekir. Okumayan öğrencinin hayal dünyası gelişmiyor ve yazamıyor.
- Ö5 Sürekli değişen imla ve noktalama kuralları öğrencinin kafasının karışmasına neden oluyor. El yazısı ile yazma zorunluluğu öğrencilerin hızına ve yazma isteğine engel oluyor.

“Yazma eğitimi konusunda yaşadığınız zorluklar nelerdir?” sorusuna 10-19 yıl arası görev yapan Türkçe öğretmenleri genellikle az okumaktan kaynaklı kelime yetersizliği ve el yazısının etkili olduğunu düşünmektedirler. Ö1, yazma eğitimi konusunda teorik eğitim alıp uygulamalı eğitim almadığını söylemiştir. Bu yüzden Ö1, yazma alışkanlığı kazandırma konusunda özgüven eksikliği yaşadığını ifade etmiştir. Ö2, el yazısına değinerek öğretmenlerin ve öğrencilerin yazma alışkanlığını olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Bunun yanında Ö2, okuma alışkanlığının olmaması sebebiyle kelime hazinesinin yetersiz kaldığını söylemiştir. Ö2’ ye göre kelime hazinesinin yetersiz olması yazma alışkanlığımızı olumsuz etkiliyor. Ö3 de el yazısının yazma alışkanlığını olumsuz etkilediğini savunuyor. Ö3 az okumaktan kaynaklı kelime serveti yetersizliğinin yazmayı etkilediğini belirtmiştir. Ö4, okumanın önemine dikkat çekmiştir. Ö4, az okuyan öğrencinin hayal dünyasının yetersiz olduğunu bu sebeple yazamadığı söylemiştir. Ö5 de okumayan öğrencinin hayal dünyasının gelişmediğini, bu sebeple öğrencilerin yazamadıklarını dile getirmiştir. Bunu yanında Ö5; el yazısının öğrencilerin yazma alışkanlığına engel olduğunu ayrıca sürekli değişen yazım kurallarının kafa karışıklığına sebep olduğunu, bu durumun yazma alışkanlığını olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

“Yazma eğitimi konusunda yaşadığınız zorluklar nelerdir?” sorusuna 10-19 yıl arası görev yapan Türkçe öğretmenlerinin bitişik eğik el yazısı cevabını vermeleri düşündürücüdür. Bu sorunun sebebi yazı yazma eğitiminde öğrencilerin farklı uygulamalarla karşılaşmaları olabilir. Ayrıca ikinci kademedeki öğrencilerin farklı branş derslerinde bitişik eğik el yazısını kullanmamaları kısacası uygulamada birlik olmaması bu sorunun sebebi olabilir. 10-19 yıl arası görev yapan Türkçe Öğretmenleri yazma eğitimi konusunda yaşadıkları zorluklara yerinde tespitlerde de bulunmuşlardır. Az okuyan öğrencilerin kelime servetlerinin ve hayal dünyalarının yetersiz olması yazma eğitimi ve alışkanlığı konusunda sorun oluşturmaktadır.

Tablo 10. 10-19 Yıl Arası Görev Yapan Türkçe Öğretmenlerinin Yazma Alışkanlığı Kazandırma Sürecinde Yapılması Gerekenlerle İlgili Görüşleri

Öğretmen Yazma Alışkanlığı Kazanma Sürecinde Yapılması Gerekenler

- Ö1 Kişi istekli hale getirilmelidir. Kişi yazma dünyasına girdiğinde yazma alışkanlığı kendiliğinden kazanılacaktır. Yazma eğitiminde kolaydan zora doğru gidilmeli, kişi zorlanmamalıdır.

- Ö2 El yazısı eğitimine son verilmeli, yazma eğitimine önem verilmeli, sadece Türkçe öğretmenleri değil tüm branş öğretmenleri bu sürece katkı sağlamalıdır.
- Ö3 El yazısı kaldırmalıdır. Öğrencilerin duygu, düşünce ve hayal dünyalarına yönelik konular seçilmelidir.
- Ö4 Yazmayı özendirerek kısa okuma metinleri bulunmalı ve merak uyandırmalıyız. Merak duygusunu uyandırdıktan sonra kısa ve özlü cümleler kurdurabiliriz. Kısacası özelden genele doğru yazma alışkanlığı kazandırma yöntemi izleyebiliriz.
- Ö5 Yazı yazan öğrenciler ödüllendirilerek onlarda yazma isteğini arttırmaya çalışmalıyız.

“Yazma alışkanlığı kazandırma sürecinde yapılması gerekenler nelerdir” sorusuna 10-19 yıl arasında görev yapan Türkçe öğretmenleri farklı cevaplar vermişlerdir. Ö1, yazmanın öğretim ilkesi olan kolaydan zora doğru ilkesine göre yapılması gerektiğini söylemiş; öğrencilerin zorlanmadan istekli hale getirilebileceğini belirtmiştir. Ö2, sadece Türkçe öğretmenlerinin değil tüm branş öğretmenlerinin yazma eğitimine katkı sağlaması gerektiğini belirtmiştir. Böylece disiplinler arası yaklaşıma uygun bir yazma alışkanlığı kazandırılabilir. Ö3, el yazının kaldırılması ve öğrenciye yönelik ilkesine göre onların duygu, düşünce ve hayal dünyalarına yönelik konu seçilmesi gerektiğini belirtmiştir. Ö4, öğrencinin yazma merakını uyandıracak metinlerle kısa ve özlü cümleler kurdurarak yazmaya başlanılmasını tavsiye etmiştir. Ö4, özelden genele doğru yazma alışkanlığı kazandırmamız gerektiğini ifade etmiştir. Ö5, yazma alışkanlığını yazan öğrencilere ödüller vererek yazmayanlarında bu şekilde teşvik edilerek kazandırabileceğimizi söylemiştir.

“Yazma alışkanlığı kazandırma sürecinde yapılması gerekenler nelerdir?” sorusuna 10-19 yıl arasında görev yapan Türkçe öğretmenlerinin verdiği cevaplara baktığımızda öğretim ilkeleriyle uyumaktadır. Verilen cevaplarda yazma eğitiminin kolaydan zora, öğrenciye göre yapılmasının tavsiye edildiği; merak uyandıracak konularla özelden genele yapılarak öğrencilerin ödüllendirilmesi gerektiği öğretmenlerce belirtilmiştir.

Tablo 11. 10-19 Yıldır Görev Yapan Türkçe Öğretmenlerinin Yazma Alışkanlığı Kazanmalarında Okulun Etkisi ile İlgili Görüşleri

Öğretmen Yazma Alışkanlığı Kazanmada Okulun Etkisi

- Ö1 Yazma alışkanlığının temeli okullarda atılır. Öğrencilerimle hikâye yazma çalışması yapıyoruz. Onlarla beraber hikâye defteri oluşturuyoruz. Öğrencilerim bu çalışmalardan büyük bir keyif alıyor. Bir kısmı kendi yazıları için defter tutmaya başladı bile. İlk okuyucuları da ben oluyorum. Bu da öğrencilerimi çok mutlu ediyor.
- Ö2 Okullar, yazma alışkanlığı kazandırmanın temelidir. Çoktan seçmeli sınav sisteminden dolayı yazma alışkanlığına önem vermiyoruz. Okullarımızda sadece test tekniğine dayalı sınavlar değil yazma alışkanlığına yönelik sınavlar da yapılmalıdır.

- Ö3 Aileden yazma eğitimi konusunda yeterli destek gelmediği için okullar yazma alışkanlığı kazanmada temel unsur haline geldi. Sadece okullar değil ailenin de yazma alışkanlığı konusunda rolü vardır.
- Ö4 Etkin bir rolü bulunmaktadır. Derslerde ağırlıklı olarak okuma çalışması yapılmaktadır. Diğer branşlarda öğretmenler yazma eğitimi ve alışkanlığına katkıda bulunacak çalışmalar yaptırmamaktadır. Sadece Türkçe derslerindeki çalışmalar ise yazım ve noktalama çalışmalarını geçmemektedir.
- Ö5 Öğrenciler yazma çalışmalarının çoğunu okullarda yapıyor. Yazı yazmak sadece okulda öğrenciye görev olarak verilmemelidir. Yazmak alışkanlık haline getirilmelidir. Bunun için çeşitli yarışmalar yapılmalı, öğrencilere ödüller verilmelidir. En önemlisi yazmanın okullarda içselleştirilmesi gerekir.

“Yazma alışkanlığı kazandırmada okulların etkisi nedir?” sorusuna 10-19 yıl arasında çalışmış öğretmenler farklı cevaplar vermiş, değişik önerilerde bulunmuşlardır. Ö1 öğrencileriyle beraber öykü defteri oluşturduğunu söylemiştir. Yaratıcı yazmaya örnek olabilecek bu çalışmayla bazı öğrencilerin kendi defterlerini oluşturduğunu anlatmıştır. Ayrıca Ö1 öğrencilerinin oluşturduğu ürünlerin ilk okuyucusu olduğunu belirtmiştir. Ö2, öğrencilerin çoktan seçmeli sınavlar nedeniyle yazmadığını belirtmiş; öğrencilere yönelik yazma alışkanlığını kazandıracak sınavlar yapılması gerektiğini savunmuştur. Ö3, yazma alışkanlığına sadece okulun katkıda bulunduğunu ancak ailenin bir şey yapmadığını söylemiştir. Ailenin de okula destek vererek öğrenciye yazma alışkanlığının kazandırılabileceğini belirtmiştir. Ö4; derslerde sadece okuma çalışmalarının yapıldığını, yazmaya önem verilmediğini söylemiştir. Ö4, diğer dal derslerinde de yazmaya önem verilmediğini belirtmiştir. Ö4 ayrıca Türkçe dersinde yazı yazmada yazım, noktalama ve dil bilgisi kurallarının ötesine geçemediğimizi söylemiştir. Ö5 ise yazı yazmayı sadece görev olarak vermememiz gerektiğini, yarışmalar yapıp ödüller vererek yazmanın teşvik edilmesini savunmuştur.

Bu cevaplardan hareketle yazı yazmanın sadece okulda değil alışkanlık haline getirilip her zaman yapılması gerektiği 10-19 yıl arasında görev yapan Türkçe öğretmenlerince dile getirilmiştir. Öğretmenlerden alınan görüşlere değerlendirildiğinde, yazı yazma sadece okulda yapılan bir eylem olmamalı; onu tüm hayatımızda uygulamalıyız. Ayrıca Ö1'in yazdığı görüşleri de dikkate alırsak yazmanın bir süreç olduğu düşünüp önce yazacaklarımızı düşünmeli, sonra onları yazmalı ve bir okuyucu kitleyle paylaşmalıyız.

Tablo 12. 10-19 Yıldır Görev Yapan Türkçe Öğretmenlerinin Yazma Eğitimi ve Alışkanlığı ile İlgili İlave Görüşleri

Öğretmen Yazma Eğitimi ve Alışkanlıkları ile İlgili İlave Görüşleri

- Ö1 Yazmak teşvik edilmeli. Yazma eğitimi sadece Türkçe dersi içerisinde değil ayrı bir ders olarak verilmeli, kurslar açılmalıdır. İnsanların kendini en rahat ifade etme biçiminin yazma olduğunu düşünüyorum. Yazma; ruhumuzu besler, bir nevi terapi yapar. Bu yüzden yazmayı öğrenmeli geliştirmeli alışkanlık haline getirmeliyiz.

- Ö2 -
- Ö3 -
- Ö4 Öğrencilerde yazma becerisi ve alışkanlığı kazandırmak istiyorsak Türkçe dersi beş bölüme ayrılmalıdır: okuma, yazma, konuşma, dinleme ve dil bilgisi. Türkçe dersinin her bölümüne o alanda uzmanlaşmış öğretmen derse girmelidir.
- Ö5 -

Öğretmenlerin yazma eğitimi konusunda ekleyecekleri düşünceler görüşüne 10-19 yıl arası çalışan Ö1 ve Ö4 cevap vermiştir. Ö2, Ö3 ve Ö5 bu konuda fikir beyan etmemişlerdir. Ö1 yazmanın teşvik edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Ö1, yazı yazma konusunda kursların açılmasını ve ayrı bir ders verilmesi gerektiğini savunmuştur. Ayrıca Ö1, yazarak insanın kendisini ifade etmesinin önemini vurgulamış; yazan insanın psikolojik olarak rahatladığını vurgulamıştır. Ö4; Türkçe dersinin yazma, okuma, konuşma, dinleme ve dil bilgisi gibi alanlara ayrılarak her alana uzman bir kişinin derse girmesi gerektiğini savunmuştur.

Bu konudaki görüşlere göre öğrencilere yazı yazma alışkanlığı kazandırmak için yazmaya ayrıca önem verilmelidir. Yazma eğitimi konusunda uzmanlaşmış kişilerin bu derse girmesi de yazma alışkanlığı kazandırmada etkisinin olacağı Ö4 tarafından savunulmuştur.

Mesleğinde 20 yıl ve üzerinde görev yapmış Türkçe öğretmenlerinin sorulara verdikleri yanıtların analizi sonucunda elde edilen bulgular aşağıda başlıklar halinde ele alınmıştır.

Tablo 13. Türkçe Öğretmenlerinin(20-20+ Yıldır Görev Yapan) Yazamama Sebepleri Üzerine Bulgular ve Yorumlar

Öğretmen	20-20+ Yıl Arası Görev Yapan Öğretmenlerin Yazamama Sebepleri
Ö1	Eğitim sistemimizin yazmaya yönelik olmaması, yazma eyleminin gereksiz görülmesi, kendilerine yazma hususunda yeterince güven duymamaları ve erkek öğrencilerin yazmayı bir bayan işi olarak görmelerini gerekçe göstermiştir.
Ö2	Okullarda yazma eğitimi üzerinde fazla durulmaması yazma alışkanlıklarının gelişmesini engellediğini düşünmektedir.
Ö3	Yeterli okuma yapılmaması sebebiyle yazma aktivitesinin yerine getirilemediğini belirtmiştir.
Ö4	Çok okuma yapmadığımız, ayrıntılı düşünmeye ve bunları yazıya dökmeye ihtiyaç duymadığımız için yazamadığımızı ifade etmiştir.
Ö5	Okuma kültürünün olmaması, bilgisayar, internet bağımlılığı ve görselliğin oluşturduğu tembellik, kaygılar ve yazma süreçlerinin doğru değerlendirilmemesi.

Yazma faaliyeti hakkındaki sorumuza karşılık olarak bütün öğretmenlerimiz yazamama problemimiz olduğu konusunda hemfikir olmuş ve bunun temelinde okuma alışkanlığımızdaki yetersizliği gerekçe göstermişlerdir. Ö1 yazmaya eğitim sistemimizde gerekli ehemmiyetin verilmediği ve yazmaya karşı öğrencilerde bulunan önyargılara dikkat çekmiştir. Ö2 Ö1 ile benzer sayılabilecek şekilde okullarda yazma kazanımı üzerinde fazla durulmadığını, Ö3 yeterince okuma kültürü geliştirmemiş olan bireylerin yazmada birikim problemi yaşadıklarını, Ö4 yine benzer şekilde okuma alışkanlıklarının yetersizliğine ve ayrıntılı düşünme eksikliğine değinmiştir. Ö5 ise konunun birçok ciheti üzerine dikkat çekmiş ve bunları okuma kültüründeki zayıflık, bilgisayar, internet bağımlılığı ve görselliğin oluşturduğu tembellik, kaygılar ve yazma sürecindeki eksik değerlendirmeler olarak ifade etmiştir.

Genel itibariyle bakıldığında öğretmenlerimiz yazma ile okuma arasındaki yakın ilişkiye dikkat çekmiş ve yerli okuma yapılmamasının yazmayı da olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Ayrıca yazmaya karşı geliştirilen olumsuz önyargıların yazma faaliyetini sekteye uğrattığı da dikkat çekilen bir başka husustur.

Tablo 14. Türkçe Öğretmenlerinin (20-20+ Yıldır Görev Yapan) Okuma Alışkanlığının Yazmaya Etkisi Üzerine Bulgular ve Yorumlar

Öğretmen	Öğretmenlerin Okuma Alışkanlığının Yazmaya Etkisi Üzerine Görüşleri
Ö1	Evet, etkiledi. Kelime hazinemizin ve fikir dünyamızın gelişmesiyle doğrudan ilişkilidir.
Ö2	Okuma alışkanlığı yazma alışkanlığını beraberinde getirir.
Ö3	Kesinlikle etkiler. Zira okuma bilgi birikimi ve söz varlığını doğrudan etkiler.
Ö4	Kesinlikle etkiler. İnsanlar okuyup öğrendikçe düşüncelerini yazıya dökme becerisine sahip olacaklardır.
Ö5	Birikim, etkilenme, ilham vb. yönlerinden etkiler.

Yazma ile okuma alışkanlığı arasındaki ilişki sorulduğunda öğretmenlerimiz bu iki faaliyetin birbiriyle mutlak bir ilişkisi olduğunu ifade etmişlerdir. Ö1 okumanın kelime fikir dünyamıza getirdiği zenginliğin yazma sürecimizi olumlu etkileyeceğini belirtmiş, Ö2 okuma ile oluşan duygu yoğunluğunun yazmayı tetikleyeceğini ifade etmiştir. Ö3 ile Ö4 tıpkı Ö1' in izah etmeye çalıştığı kelime bilgisi ve yazma arasındaki ilişkiye dikkat çekmişlerdir. Ö5 okumanın getirmiş olduğu birikim, etkilenme ve ilham unsurlarının yazmayı etkilediği görüşündedir.

Okuma alışkanlığı ile yazma arasındaki ilişki sorumuza öğretmenlerimizin hepsi pozitif yönde cevap vermiş ve okumayla kazanılacak bilgi birikiminin yazmayı da teşvik edeceği yönünde görüş beyan etmişlerdir.

Tablo 15. Öğretmenlerin Yazma Eylemi Sırasında Yaşadıkları Zorluklar Üzerine Bulgular ve Yorumlar

Öğretmen	Öğretmenin Yazma Eylemi Sırasında Yaşadığı Zorluklar
Ö1	Eğitim sistemimizde yazma üzerine yeterince çalışma yapılmaması ve bu nedenle kişide yazma konusunda kendine güven duymaması
Ö2	Eğitim sistemimizde yazma alışkanlığına önem verilmemesi ve öğrencilerin yazma alışkanlığını bilemeden üst sınıflara geçmesi
Ö3	Öğrencilerin kelime hazinesinin darlığı, kavramları yeterince kavrayamamış olması, duygu ve düşüncelerini planlı bir şekilde sıraya koyamamış olmaları
Ö4	Öğrencilerin farklı bölgelerde çevrelerinin etkisiyle oluşan yanlış tutumları
Ö5	Motivasyon eksikliği, yaratıcı yazma eksikliği.

Öğretmenlerimizin yazma eylemi sırasında yaşadıkları sorunlar ele alındığında eğitim sistemimizin yazmayı temele alan bir şekilde dizayn edilmediği ve yazmaya karşı geliştirilen çeşitli önyargılardan bahsedilmektedir.

Tablo 16. Öğretmenlerin Yazma Alışkanlığı Kazanma Süreci ile İlgili Görüşleri Üzerine Bulgular ve Yorumlar

Öğretmen	Yazı Alışkanlığı Kazandırma Sürecinde Yapılması Gerekenler
Ö1	Yazmanın bir ihtiyaç olduğu kişilere benimsetilmeli, okullarda yazma etkinlikleri planlı bir şekilde icra edilmeli ve mutlaka yazma sonunda öğrenciler dönütler verilerek kişilerin yazma süreci izlenmelidir.
Ö2	Okuma alışkanlığının geliştirilmesi gerekmektedir. Okuma alışkanlığı yazmayı beraberinde getirecektir.
Ö3	Okuma kültürünün geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca yazma çalışmalarında öğrencilerin ilgisini çekecek konuların seçilmesi ve yazma sürecinde öğrencilerin olumlu eleştirilerle teşvik edilmesi gerekir.
Ö4	Yazma çalışmaları sıklaştırılmalı ve yazılan yazılar sınıf ortamında okunarak öğrencilerin birbirinin fikir dünyasına vakıf olması sağlanmalıdır. Ayrıca yazma konularının ilgi çekici şeylerden seçilmesi yazmayı olumlu olarak etkileyecektir.

- Ö5 Yazma kaygısı giderilmelidir. Yazma sürecinde psikolojik ve bilişsel açıdan yazmaya hazır hâle gelmelidir. Yazma etkinliklerinde ilgiler dikkate alınmalıdır. Yazma sürecinin her aşamasında rehberlik, danışmanlık yapılmalıdır. Günlük hayattaki ihtiyaçlara yönelik daha işlevsel olmalıdır. Bireysel farklılıklara dikkat edilerek betimleyici, kanıtlayıcı, rapor yazma vb. gibi farklı metin tipleri üzerinde yazma çalışmaları yapılmalıdır.

Yazma alışkanlığının kazandırılma sürecinde öğretmenler yazma uygulamalarının sık yapılması hususunda hemfikirdir. Ö1 yazma alışkanlığının ihtiyaç olarak algılanmasını belirtmiş, Ö2 ve Ö3 okuma alışkanlığı ile yazma alışkanlığının ilerleyeceği kanısına varmışlardır. Ö4 yazılan yazıların sınıf ortamında okunmasının öğrencilerin düşünce dünyasına katkı sağlayacağını belirtmiştir. Ö5 yazma kaygısının giderilmesi, ihtiyaca dönük yazma yapılması, farklı metin tiplerinin bireysel farklılığı bulunan öğrencilere ayrı ayrı uygulanması gerektiği düşüncesindedir.

Tablo 17. Öğretmenlerin Yazma Alışkanlığı Kazanmalarında Okulun Etkisi

Öğretmen Yazarın Yazma Alışkanlığı Kazanma Süreci ile İlgili Görüşleri

- Ö1 Özellikle ilk ve orta okulda yazma hakkında farkındalık oluşturma işlevine sahiptir.
- Ö2 Önemli bir rol oynadığını düşünüyorum.
- Ö3 Yazmada okulun etkisiyle beraber aile unsurunun da olaya dahil edilmesi gerekmektedir. Test geleneğinin yazmada okulun rolünü kısıtladığı görüşündedir.
- Ö4 İmkanlar ölçüsünde ne kadar mümkünse okullarda mutlaka kütüphane bulunması gerekir.
- Ö5 Teorik bilgiler beceri düzeyinde davranışlara dönüştürülmelidir.

Öğretmenlerin yazma becerisi kazanmada okulun rolüne dair görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin tamamı yazma becerisinde okulun rolü olduğu hususunda aynı fikirdedir. Ö1 eğitimin özellikle ilk ve ikinci basamağında yazmanın önemi konusunda öğrencilere hassasiyet kazandırılması gerektiğini söylemiştir. Ö2 yazmada okulun önemli olduğuna işaret etmiş, Ö3 yazma alışkanlığı kazanma sürecine ailenin de katılması fikrini ortaya atmıştır. Ö4 okullarda mutlaka kütüphane bulunmasını ifade etmiştir. Ö5 okullarda öğretilen teorik bilginin davranışa dönüşmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Tablo 18. Öğretmenlerin Yazma Eğitimi ve Alışkanlığı ile İlgili İlave Görüşleri

Öğretmen Yazarın Yazma Alışkanlığı Kazanmasında Okulun Etkisi

- Ö1 Yazma alışkanlığı küçük yaşlarda kazandırılmalı ve bu konuda aileler de bilinçli olmalıdır. Ayrıca öğretmenler yazma konusunda yeni teknikler geliştirmelidir.
- Ö2 Türkçe derslerinin sayısı artırılmalı ve bu derslerde çeşitli aktivitelerle yazma alışkanlığı ilerletilmelidir.
- Ö3 -
- Ö4 Öğrencilerde günlük tutma alışkanlığının geliştirilmesi gerekir.
- Ö5 Yaratıcı yazmaya daha fazla önem verilmeli, öğretmen öğrencilere verdiği konuda kendisi de yazmalıdır.

Öğretmenlerin yazma eğitimi ve alışkanlığıyla ilgili ilave görüşleri sorulduğunda Ö1 yazma alışkanlığının ailenin de desteğiyle küçük yaşta kazandırılmasını, Ö2 Türkçe derslerinin sayısının artırılmasını, Ö3 öğrencilerde günlük tutma alışkanlığının geliştirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Ö5 yaratıcı yazmanın ön plana çıkarılması gerektiğini ve tıpkı öğrenciler gibi öğretmenlerinde yazma becerisine sahip olması gerektiğini düşünmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada Türkçe öğretmenlerinin yazma alışkanlığıyla ilgili görüşleri yarı yapılandırılmış gözlem formuyla ortaya konulmuştur. Mesleğinde 0-9, 10-19 ve 20-20+ yıl çalışan Türkçe öğretmenleri yazmamalarını genel olarak alışkanlık haline getirmemelerine bağlamaktadır. Duran ve Akyol (2010, s.818) dil becerileri içinde en zor gelişen becerinin yazma becerisi olduğunu belirtmekte, bu becerinin doğuştan gelen bir beceri değil, doğrudan doğruya eğitimle elde edilen bir beceri olduğunu vurgulamaktadır. Bu sebeple yazmayı alışkanlık haline getirilmemiz eğitimle doğrudan bağlantılıdır. Özellikle temel eğitim çağında öğrencilere kazandırılacak yazma alışkanlığı bu açıdan önem arz etmektedir.

Türkçe öğretmenleri okuma alışkanlığının yazma alışkanlığına etkisi konusunda doğrudan ilişki olduğunu vurgulamıştır. Okumanın yazma alışkanlığımızı etkilediğini, okuma sayesinde farklı tür ve üsluplarla karşılaştığımızı belirtmişleridir. Kısacası okumanın yazmaya ilham olabileceğini anlatmışlardır. Yılmaz'a göre (2008:203) yazma düşüncenin ürünüdür. Düşünme ise belli bir birikim sonucu ortaya çıkan ürünler toplamıdır. İnsan düşüncelerini dil sayesinde aktarır. Ayrıca insanlar düşüncelerini dil sayesinde geliştirir, dil sayesinde yeni düşünceler kazanır. Düşünen ve doğuştan dil yetisine sahip insanlar dillerini önce dinleme- konuşma daha sonra okuma-yazma yoluyla geliştirirler. Yavuz (2010) ana dili gelişiminde edinilme sırasını dinleme, konuşma, okuma ve yazma biçiminde belirtir. Bu sıraya göre Türkçe öğretiminde en son kazanılan beceri yazma becerisidir. Bu beceri aynı zamanda diğer beceriler sayesinde desteklenir. Aytaş'a göre (2005:462) öğrendiklerimizin % 1'ini tatma, % 1,5'ini dokunma, % 3,5'ini koklama, %11'ini işitme, % 83'ünü görme duyusu yoluyla elde etmekteyiz. Bu sonuçlara göre, göze ve kulağa hitap eden okuma ve dinlemenin öğrenmede %94 gibi önemli bir paya sahip olduğu ortaya çıkmaktadır. Öğrenme alanı bakımından okuma özellikle bizim eğitim sistemimizde önemli bir yer tutmaktadır. Öğretmenlerin ve öğrencilerin okuyacakları metinler onların tür, şekil ve yazım bilgisi ile yaratıcı yazma becerilerini etkileyecektir.

Türkçe öğretmenleri yazma eğitiminde karşılaştıkları sorunlar konusunda okumaya dayalı kelime serveti yetersizliği, bitişik eğil el yazısının öğrencilerce kullanılmaması ve yaratıcı yazamama, tür ve şekil bilgisi gibi sorunları dile getirmişleridir. Bitişik eğil el yazısının Türkçe öğretmenlerince sorun olarak görülmesi manidardır. Duran ve Bitir'e göre (2015:57) bitişik eğik el yazısının sadece sınıf öğretmenleri ve Türkçe öğretmenlerinin sorumluluğuna bırakılması ve diğer branş öğretmenlerince uygulanmaması, uygulamada öğrencilerin hem bitişik hem de ayrı el yazısı yazmaları, ders kitaplarının ve okuma kitaplarının bitişik eğik el yazısıyla yazılmaması ve uygulamada bitişik eğik el yazısı kullanımıyla ilgili bağlayıcılığın olmaması gibi nedenler sorun ortaya çıkarmaktadır. Bu yüzden öğrenciler eğitimin üst kademesine doğru geçtikçe bu yazıya önem vermemekte ve yazmamaktadırlar. Güneş (2007:19): "Bitişik eğik yazı, hızlı yazılması, dikkati geliştirmesi, kelime tanımayı kolaylaştırması, rakam ve işaretlerin kolay fark edilmesi, bağlantılı ve ayrıntılı düşünmeyi geliştirmesi, beden gelişimine ve özellikle solak öğrencilere uygun olması vb. nedenlerden dolayı çoğu ülkede kullanılmaktadır." diyerek bitişik eğik el yazısının öğrencilere daha uygun olduğu görüşünü savunmuştur. Ülkemizde de bitişik eğik el yazısı öğrencilere uygun olduğu düşünülerek kullanılmaktadır. Bu nedenle bitişik eğik el yazısında uygulama birliğine gidilmesi, öğretmenlerin bitişik eğik el yazısına daha fazla eğilmeleri gerekmektedir. Tağa ve Ünlü (2013: 1290) yaptıkları araştırmada yazma konusunda öğrenci merkezli sorunların başında okuma alışkanlığının olmaması sonucuna ulaşmışlardır. Okuma, kelime hazinesini, düşünceyi ve farklı bakış açılarını geliştirir. Bu durum her bireyin yaratıcı yazmasına yardımcı olur.

Yazma dil öğrenmede son kazanılan beceridir. Yazmak için öğrencilerin dil becerilerinde belli seviyelere gelerek yazma becerisini desteklemeleri gerekmektedir. Bu açıdan yazma dil öğrenmede en üst seviyedir diyebiliriz. Türkçe öğretmenleri yazma eğitiminde yapılması gerekenlerle ilgili olarak öğretim ilkelerine uygun olmasını, öğrencinin ilgisini çekecek etkinlikler yapılmasını ve diğer dil becerileriyle desteklenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca yazma eğitiminde Türkçe öğretmenlerinin uygulamaya dayalı daha iyi eğitim almalarını ve uzmanlaşması gerektiğini söylemişlerdir. Sever'e göre (2011: 27) Türkçe öğretiminde öğretmen daha çok öğrencilerin düşünce üretmelerine, onların duyarlıklarını işleterek duygularını açıklamaya ortam hazırlayan bir kılavuz olmalıdır. Günümüzde bilgiye ulaşmak eskiye göre daha kolay hale geldi. İnsanlar; neredeyse her yerde internet, yazılı ve görsel medyaya kolaylıkla ulaşabilmektedir. Bilgiye ulaşmanın kolay olduğu bilgi çağında önemli olan öğretmenin bu bilginin nasıl kullanılacağını öğrencilere öğretmektir. Yazma da uzun sürede kazanılan bir beceri olduğu için öğretmen öğrencilerden hemen ürün beklememeli, süreç içerisinde öğrencilerle beraber ürün oluşturmalıdır. Coşkun'a göre (2007: 51) yazma eğitiminde öğretmenin yazılacak konu ile öğrenciyi baş başa bırakıp bir kenara çekilmesi doğru değildir. Öğretmenin metin oluşturma sürecinin her aşamasında öğrencilerin ne durumda olduklarını gözlemesi ve onlara rehberlik etmesi gerekir. Uzun sürede elde edilen bir beceri olması nedeniyle yazma eğitiminde Türkçe öğretmenleri özellikle öğrencilerle ilgilenmeli ve onlara nasıl yazmaları gerektiği konusunda yol göstermelidir. Araştırma kapsamında görüşme yapılan Türkçe öğretmenleri de yapılandırmacı yaklaşıma ve dil becerilerinin kazandırılmasına yönelik önerilerde bulunmuşlardır.

Görüşme yapılan tüm Türkçe öğretmenleri okulun yazma eğitiminde büyük rol sahibi olduğunu dile getirmişlerdir. Türkçe öğretmenleri, okula okuma ve yazma konusunda büyük sorumluluk düştüğünü söylemişlerdir. Yazma alışkanlığı

kazandırma sürecinde okulun önemli olduğunu vurgulayarak sadece Türkçe dersinde değil diğer tüm branşlarda yazma konusunda titizlik gösterilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Ungan bu konuda şu görüşü belirtmiştir (2007:469-470): “Yazı kalıcı olmanın ilk elementidir. Yazma kültürü gelişmiş toplumlarda iletişim daha rahat, insanların anlaşmaları daha kolaydır. Öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesi sadece Edebiyat ve Türkçe öğretmenlerinin görevi değil, bütün öğretmenlerin görevi olmalıdır.” Bu görüş yazmanın sadece Türkçe dersinin bir becerisi olmadığını diğer derslerin de becerisi olması gerektiğini desteklemektedir. Örneğin öğretmenler, okuma ve yazma konusunda diğer derslerde de kendilerine özgü metodlar geliştirilebilir. Matematik okur yazarlığı, bilişim okur yazarlığı, Tarih okur yazarlığı gibi... Görüşme yapılan Türkçe öğretmenleri ailenin de yazma alışkanlığı konusunda sorumluluk alması gerektiğini vurgulamıştır. Taymaz (2001, 190); okulla hayatın iç içe olması, hayatla beraber faaliyette bulunması gerektiğini söylemiştir. Her okulun çevresinden etkilendiğini ve çevresini etkilemek gibi iki görevi olduğunu belirtmiştir. Okullarda yapılan eğitimin başarılı olması ve amaçlarına ulaşabilmesi için öğrencinin ailesinin ilgi ve yardımına ihtiyaç olduğu açıktır. Yazma alışkanlığı da sadece öğrencinin okulda yaptığı bir eylem olmamalıdır. Alışkanlık haline getirilerek her yerde kullanacağı bir beceri olmalıdır. Bu yüzden ailenin bu konudaki desteği yadsınmaz.

Türkçe öğretmenlerinden yazma alışkanlığı ile ilgili ek görüş bildirmeleri de görüşme formunda istenmiştir. Mesleğinde 0-9 yıl arasında çalışan iki öğretmen, 10-19 yıl arası çalışan iki öğretmen ve 20 ve üzeri yıllarda çalışan dört öğretmen bu hususta görüş bildirmiştir. On beş öğretmenden sadece sekiz öğretmen görüş dile getirmişlerdir. Mesleğinde tecrübeli diyebileceğimiz öğretmenler bu konuda daha fazla görüş dile getirmişlerdir. Bu durum Türkçe öğretmenlerinin de yazma konusundaki isteklerinin az olduğunu göstermesi bakımından düşündürücüdür. Yazma konusunda ilave görüş bildiren öğretmenler; Türkçe dersi saatinin arttırılarak yazma becerisine daha fazla zaman ayrılmasını, ek ders ve kursların açılmasını gerekirse dil becerisi alanlarının müstakil biçime dönüştürülmesini ve bir beceride uzmanlaşmış öğretmenin o derse girmesini önermişlerdir. Ayrıca görüş bildiren Türkçe öğretmenleri yazı yazmanın sadece okulda yapılmamasını bunun içselleştirilerek hayata yayılmasını tavsiye etmişlerdir. Mesleğinde 20 yılın üzerinde çalışmış olan Ö1, yaratıcı yazı yazmanın önemine ek görüşte vurgu yapmıştır. Ungan (2007:469): “Yazmada yaratıcılık vardır. Yaratıcı olan bireyin kendisine olan güveni artar, kendine güveni artan bireyin fert olma bilinci oluşur, demokratik toplumun gereklerinden olan özgürce karar verme yetisini elde etmiş olur. Aynı zamanda yazdıklarını etrafına okuttukça paylaşma duygusu gelişir. Tarih boyunca kültür ve medeniyetin merkezinde olan toplumların yazılı kültürlerinin çok geniş olduğu ve o milletlerden dünya edebiyatına birçok yapıtın kazandırıldığı görülmüştür. Yazan, okuyan, araştıran, mukayese yapan bireylerden oluşan toplumlar, yazmanın gizemini keşfetmişler, yazarak hem milletin kültürel gelişimini sağlam hem de kendi dillerinin gelişimine zemin hazırlamışlardır.” diyerek yazma alışkanlığının ve yaratıcı yazmanın önemine dikkat çekmiştir. Yaratıcı yazmak öğrencilerin analitik düşünmesini sağlayarak olaylar arasında sebep sonuç ilişkilerini kurmasını sağlar. Öğrenciler, bir şeyler ortaya koymanın hazzıyla kendilerine olan özgüveni arttırırlar. Türkçe Dersi Öğretim (6-8. Sınıflar) Programı’nda (2005, 3): “Dinlediklerini, izlediklerini ve okuduklarını anlayan; duygu, düşünce ve hayallerini anlatan; eleştirel ve yaratıcı düşünen, sorumluluk üstlenen, girişimci, çevresiyle uyumlu, olay, durum ve bilgileri kendi birikimlerinden hareketle araştırma, sorgulama, eleştirme ve yorumlamayı alışkanlık hâline getiren, estetik zevk kazanmış ve millî değerlere duyarlı bireyler yetiştirilmesi amaçlanmıştır.” ifadesi yer almaktadır. Bu

yüzden öğrencilere yazma eğitimi kazandırırken sadece ürüne değil, onların süreç boyunca yazma alışkanlığı edinerek bir şeyler ortaya koymalarını, adım adım gelişimlerini sağlamalıyız.

Öneriler

1. Okumanın yazmayı desteklemesi, yazma konusunda öğrencilere yol göstermesi, onların kelime servetlerini zenginleştirilmesi ve metin türleri hakkında öğrencilere bilgi vermesi sebebiyle okuma ve yazma alışkanlığının birlikte geliştirilmesi gerekir. Bu durum dil becerilerinin bir bütün olmasına da uygundur.
2. Yazı yazmada öğrencilerin kurallarla sınırlandırılmasından ziyade onların yaratıcılıklarını ortaya çıkaracak etkinlikler yapmamız gerekir. Kuralları zamanla yazma alışkanlığıyla birlikte geliştirmeliyiz.
3. Yazmak sadece Türkçe ve Edebiyat derslerinin değil tüm branşların ortak becerisidir. Öğrencilere yazma alışkanlığının kazandırılmasında diğer disiplin öğretmenleriyle birlikte hareket edilmeli, birlikte bitişik eğik el yazısını kullanmalıyız.
4. Yazma alışkanlığının kazandırılmasında okulun yanında öğrenci velileri de sorumludur. Ayrıca okullarda öğrencileri teşvik edecek yazma etkinlikleri ve yarışmalar düzenlenmelidir. Bir yazar gibi öğrencilerinde yazısını yazmasını sağlamalı, gerekli yardımı yaparak düzeltmeli ve okuyucu kitlesiyle paylaşmasında yardımcı olmalıyız. Bunun için okullarda aylık, dönemlik veya yıllık kültür-edebiyat dergileri çıkarabiliriz. Yazı yazmayı öğrencilerin istediği bir etkinlik haline getirmeli, sevdirmeliyiz.
5. Yazmak bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerileri harekete geçiren çok yönlü bir etkinliktir. Öğrencilerin analitik düşünmesini sağlar. Onların sorgulamasına, eleştirmesine, bir şeyler ortaya koymasına katkıda bulunur. Bu yüzden Türkçe öğretmenlerinin yetişmesinde daha fazla uygulamalı eğitimin yapılması gerekir. Ayrıca görevde olan öğretmenlerin de uygulamalı hizmetiçi eğitimlerle bu konuda geliştirilmesi gerekir.

Kaynaklar

- Aytaş, G. (2005). Okuma Eğitimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4), 461-469.
- Bağcı, H. (2007). *Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatım Derslerine Yönelik Tutumları İle Yazma Becerileri Üzerine Bir Araştırma*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Baş, G., & Şahin, C. (2012). İlköğretim 6. 7. Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Tutumları Ve Yazma Eğilimleri İle Türkçe Dersindeki Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. *Turkish Studies*, 7(3), 555-575.
- Belet, Ş. D., & Yaşar, Ş. (2007). Öğrenme Stratejilerinin Okuduğunu Anlama ve Yazma Becerileri İle Türkçe Dersine İlişkin Tutumlara Etkisi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3(1), 69-86.
- Carter, C., Bishop, C., & Kravts, L. (2007). *Key to Effective Learning (3 rd Edition)*. New Jersey: Printice Hall.
- Coşkun, E. (2007). Yazma Becerisi. A. Kırkkılıç, & H. Akyol içinde, *İlköğretimde Türkçe Öğretimi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Demirel, Ö., & Şahinel, M. (2006). *Türkçe Ve Sınıf Öğretmenleri İçin Türkçe Öğretimi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.

- Duran , E., & Akyol, H. (2010). Bitişik Eğik Yazı Öğretimi Çalışmalarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(4), 817-838.
- Duran, E., & Bitir, T. (2015). Lise Öğrencilerinin Bitişik Eğik Yazıyı Kullanım Durumları. *The Journal of Academic Social Science Studies*(38), 49-59.
- Eroğlu, Z. D. (2013). Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlıkları İle Doğru Yazma Becerileri Arasındaki İlişki. *Electronic Studies*, 8(9).
- Göçer, A. (2013). Türkçe Öğretmeni Adaylarına Göre Yazma Becerisinin Edinimi ve Gelişiminde Etkili Olan Unsurlar/The Factors Effective In the Acquisition and Development of Writing Skills According To Turkish Students Teachers. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(24).
- Güneş, F. (2007). *Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Zihinsel Yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Maden, S., & Durukan, E. (2010). İstasyon Tekniğinin Yaratıcı Yazma Becerisi Kazandırmaya Ve Derse Karşı Tutuma Etkisi. *Türklük Bilimi Araştırmaları (TÜBAR)*, 28, 299-312.
- MEB. (2005). *İlköğretim Türkçe Dersi (6,7,8. sınıflar) Öğretim Programı* . Ankara: MEB Yayınları.
- Özdemir, E. (1987). *İlkokul Öğretmenleri İçin Türkçe Öğretimi Kılavuzu*. İstanbul: İnkilap.
- Tağa, T., & Ünlü, S. (2013). Yazma Konusunda Karşılaşılan Sorunlar. *Turkish Studies*, 8(8), 1285-1299.
- Taymaz, H. (2001). *Okul Yönetimi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Temizkan, M. (2011). Yaratıcı Yazma Etkinliklerinin Öykü Yazma Becerisi Üzerindeki Etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi (Educational Sciences: Theory & Practice)*, 11(2), 919-940.
- Tok, M., Rachim, S., & Kuş, A. (2014). Yazma Alışkanlığı Kazanmış Öğrencilerin Yazma Nedenlerinin İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(2).
- Ungan, S. (2007). Yazma Becerisinin Geliştirilmesi ve Önemi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(23), 431-472.
- Yavuz, M. (2010). Öğretmenlerin Geri Bildirimlerine Göre Okul Müdürlerinin Dinleme Becerilerinin Analizi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 292-306.
- Yıldız , C., Okur, A., Arı, G., & Yılmaz, Y. (2008). Yazma Öğretimi (ss. 203-276). *Yeni Öğretim Programına Göre Kuramdan Uygulamaya Türkçe Öğretimi (Editör: Cemal Yıldız)*. Ankara: Pegem Akademi.

